

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

קמ.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ג מהל
שמיטה הל' יא
טו"ש ע"ד ס' רצב סעף
ז:
בז ב מיי שם הל' ט
טו"ש ע"ד שם סעף ז:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [בג] דמזרע ולעבור
עליו נעשה. כ"ג מיי פ"א
מחלפות טומאת צדעת הל'
ל: [ב] שם אלף לשמיטה
וכו' אלף לשלוח וכו'
לליפורס שהחלו וכו'
הכא במאי עסקין בעוף
שהרג וכו'. על כל זה
ז"ל מיי פ"א שם הל' ז'
ח' וע"ש במ"ל הל' א':
ג' תוס' ד"ה למעטו וכו'
ז' ע"ש וכו'. כ"ג ע"י שער
המקד פ"ד מהל גירושין
סוף הל' ב':

לעני רש"י

קוק"א [קוק"א]. קוק"ה.

מוסף רש"י

לרבות שחוטת מצורע.
אשר רביא הוא [קדושין
ז.]. דבר הלמד מענינו.
דבר קטום שאין מפורש
לזו מה מזה, הוי
למנוז מן הענין, פרשה
שכתב בה מה הענין
מיירי (יע"ד קסו). אס אי
אלהה יודע כמה הכתוב
מדבר, אל ולמד מפרשה
שכתוב בה הלפי הפרשה
הוא נכנס אלף (שנהדרין
ז.]. למ"ד טרפה חיה.
ל: [ב] אמרו לו
והלא הכהה מתקיימות
שמים ואלו עיני (יע"ד
ז.]. טרפה אינה
חיה. אין טרפה לחיות
(שם). מכשיר ומכפר
בפנים משכיר צניטס
אשר מלועד (קדושין ז.
כ"ד ירוח כה). מכפר צניטס
כל הקרינות (קדושין שם)
שמות ואשמות (כ"ד ירוח
שם). מכשיר ומכפר
בחזק. מכשיר בחזק.
לפני מלועד (כ"ד ירוח שם)
משכיר בחזק. כן פה
חזק לעיר נעשית מלואה
ולחשבו את המלועד
לכא נמחה (קדושין שם)
ומכפר בחזק. עגלה ערופה
שעיר המשחלת
ועגלה ערופה (כ"ד ירוח
שם). בפנים עשה בו
מכשיר ומכפר. לא חזק
בין אש מלועד לשאר
אשמות (שם שם). אף כו'
בחזק עשה בו מכשיר.
כ"ד מלועד דאסורין
בהנייה מחיים. כמכפר.
כשעיר המשחלת ועגלה
ערופה (כ"ד ירוח שם).
ובערת הרע מקרבך.
מלוא על כל הפוגע
בחייו ממה לניחול לכו'
כ"ד נעבר רשעים מישאל
(יע"ד קטו).

שיטה מקובצת

א [ב] פפא אמר לצפריים
שהחליפין בעבודה כוכבים:
דכתיב והיה כ"ל:

טרפות מחיות נפקא. תימה הא דרשין מיניה שחיין ראשי
אזרים וליכא למימר דה"ק דטרפה ידעינן מכל שכן
דמחוסר אבר דלמעט מחיות דאכתי אימא דקרא למעט טרפה
אחא ולא למחוסר אבר וע"ק דקאמר הניחא למ"ד טרפה חיה דמשמע
לדידה לא ממעטין טרפה מחיות

ובפ"ק דע"ז (דף ה:) אמרין מנין
למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר
מכל הני אמהה תורה הבא צהמה
שחיין ראשי אזרים שלה וצדקה והא
מצעי ליה למעט טרפה טרפה
מלחמות זרע נפקא הניחא למ"ד
טרפה אינה יולדת אלף למאן דלאמר
טרפה יולדת כו' אלמא ממעט טרפה
מקרא דמכל הני אפילו למ"ד טרפה
חיה דלמ"ד יולדת כ"ש דחיה דאפילו
למ"ד דחיה מני סבר דאינה יולדת
דמשמע צאלו טרפות (לעיל דף ז.ו.)
ומשמע נמי התם דליכא לאוקומי קרא
אמרויהו ו"ל דהתם דלקיום העולם
אין סברא למעט מחוסר אבר אלף
טרפה דלע"ג דחיה אינה חיה זמן
מכונה אלף הכא איכא לאוקומי
אמרויהו וכל מ"ד טרפה חיה לא
מסתבר למעט מיניה טרפה כיון
דאיכא לאוקומי אמחוסר אבר או
שמא יש לחלק בין חי לחיות:

למעוטי צפרי עיר הנדחת.
תימה הא נמי נפקא
מדתנא דבי רבי ישמעאל דכיון
שאסורים צהמה לא קרינן ציה
ממשקה ישראל ואפשר דלא ממעטין
ממשקה ישראל אלף דומיא דערלה
וכלאי הכנס שלא היה להם שעת
הכוסר כדלמך פ"ק דמנחות (דף ז.)
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנזות לאו ליהנות ניתנו
ז' ו"ע צהמה עיר הנדחת אס
עזר וקדישה והקרייה אס הוא
קרבן כשר כיון דלטרפה קיימא:
שלא יזווג זה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות וז"ל
ומיות ל"ל וי"ל דרבה א' ורז נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדדי ותמי מעוט
חד דלמר וחד דלמר:
לצפריים שהחליפין בעבודה
והה. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ מיופק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפין בעבודה זרה אלף
צפריים הנעבדים פשיטא דאסורין
דאין לראוין לכפרה:
הכי

הוא דלמך פ"ק דמנחות (דף ז.)
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנזות לאו ליהנות ניתנו
ז' ו"ע צהמה עיר הנדחת אס
עזר וקדישה והקרייה אס הוא
קרבן כשר כיון דלטרפה קיימא:
שלא יזווג זה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות וז"ל
ומיות ל"ל וי"ל דרבה א' ורז נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדדי ותמי מעוט
חד דלמר וחד דלמר:
לצפריים שהחליפין בעבודה
והה. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ מיופק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפין בעבודה זרה אלף
צפריים הנעבדים פשיטא דאסורין
דאין לראוין לכפרה:
הכי

ולמאי ליה מינייהו איטריק קרא לך דהא משלת פשיטא דשל עיר הנדחת לאו צר שילוח הוא דלא אמרה תורה שלח לתקלה דמנון
עיר הנדחת אסור ואס שילוחה יהיו בני אדם ז'ין אותה לאחר זמן: אלף צהמות. אפילו יהיו צהמותה היא ולא אכלי לה ויכול לשפרה
אחר שמיטה לא תימי מעיר הנדחת: רבא אמר. להכי אמי טהורות שלא יזווג לה אחרת שאס צא לידו מלועד אחר לאחר שיעבר
את זה לא יאמר הכהן הבא אחרת חוונה להיה של מלועד ראשון דהכי משמע טהורות מכלל דאיכא אסורות ומאי ניהו הנשאר
דמלועד: ולמאי ציעית לה דמלועד: אי לשמיטה הא ציעיא שילוח. משום מלועד קמא ופשיטא דאסור: אלף לשילוח. ומיופק ליה לשילוח
דמרויהו: רב פפא אמר. טהורות למעוטי צפריים שהחליפין ולקחן מן העובד כוכבים צדמי עבודה זרה שמכר לו: ולמאי קבעי לה
דמנעי קרא למיסקרה: אי לשילוח. פשיטא דאסור: צר קטולא הוא. ופשיטא דאינו ראוי לשלוח ולא לשמיטה דהא דינו צסקיילה: אלף
לשמיטה. דאי משום ובערת הרע הרי מלועד מן העולם הוא: אי רצי אליועור מתייב לשלת. אע"פ שאין הצייס שלו הואיל ומנהגו
כך ששוכן על צייס אחרים ועוף טהור הוא ולא זהו שקורין קוק"א: קורא זכר. אלף נקבה אפילו רצנן מודו כדמפרש
בגמרא [ע"ג] טעמא דרצי אליעזר: אס טרפה. אמן של אפרוחים טרפה חייב לשלת אלף אפרוחים טרפות אינו חייב לשלת את האס:
א"כ

ובענפיהו ידורין צפרי שמיא. והכא לא כתיב כנף וע"כ עופות טמאין
נמי מתקבצין צבילנות ומשתמעו כולוהו מלפזר: מדקאמר אסור טהורה
מכלל דאיכא טמאה. דאי אין טמאים בכלל אסור לכתוב קרא כל
אסור תאכלו: ומשני האו טהור לאו למעוטי טמאה אחא אלף למעוטי

ובענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ל
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטא דמצורע מסיפא דקרא
נפקא ז' וזה אשר לא תאכלו מהם (לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטא דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטא כתיב
ת"ש י' שתי צפריים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך מכלל דאיכא (ה) לאו שחיות
בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש מסיפא טהורות (ו) מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר (ז) טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזק
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזק עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח (ח) לא אמרה תורה שלח
לתקלה (ט) אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפורים (י) שהחליפו (א) (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב (ב) והיית חרם כמוהו
"כל מה שאתה מהייה הימנו כמוהו למאי
אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקינן בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
(ג) אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו (ד) ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרפות פטור משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך (ה) ולהקיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

ובענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ל
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטא דמצורע מסיפא דקרא
נפקא ז' וזה אשר לא תאכלו מהם (לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטא דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטא כתיב
ת"ש י' שתי צפריים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך מכלל דאיכא (ה) לאו שחיות
בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש מסיפא טהורות (ו) מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר (ז) טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזק
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזק עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח (ח) לא אמרה תורה שלח
לתקלה (ט) אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפורים (י) שהחליפו (א) (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב (ב) והיית חרם כמוהו
"כל מה שאתה מהייה הימנו כמוהו למאי
אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקינן בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
(ג) אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו (ד) ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרפות פטור משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך (ה) ולהקיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

ובענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ל
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטא דמצורע מסיפא דקרא
נפקא ז' וזה אשר לא תאכלו מהם (לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטא דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטא כתיב
ת"ש י' שתי צפריים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך מכלל דאיכא (ה) לאו שחיות
בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש מסיפא טהורות (ו) מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר (ז) טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזק
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזק עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח (ח) לא אמרה תורה שלח
לתקלה (ט) אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפורים (י) שהחליפו (א) (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב (ב) והיית חרם כמוהו
"כל מה שאתה מהייה הימנו כמוהו למאי
אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקינן בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
(ג) אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו (ד) ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרפות פטור משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך (ה) ולהקיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

ולמאי ליה מינייהו איטריק קרא לך דהא משלת פשיטא דשל עיר הנדחת לאו צר שילוח הוא דלא אמרה תורה שלח לתקלה דמנון
עיר הנדחת אסור ואס שילוחה יהיו בני אדם ז'ין אותה לאחר זמן: אלף צהמות. אפילו יהיו צהמותה היא ולא אכלי לה ויכול לשפרה
אחר שמיטה לא תימי מעיר הנדחת: רבא אמר. להכי אמי טהורות שלא יזווג לה אחרת שאס צא לידו מלועד אחר לאחר שיעבר
את זה לא יאמר הכהן הבא אחרת חוונה להיה של מלועד ראשון דהכי משמע טהורות מכלל דאיכא אסורות ומאי ניהו הנשאר
דמלועד: ולמאי ציעית לה דמלועד: אי לשמיטה הא ציעיא שילוח. משום מלועד קמא ופשיטא דאסור: אלף לשילוח. ומיופק ליה לשילוח
דמרויהו: רב פפא אמר. טהורות למעוטי צפריים שהחליפין ולקחן מן העובד כוכבים צדמי עבודה זרה שמכר לו: ולמאי קבעי לה
דמנעי קרא למיסקרה: אי לשילוח. פשיטא דאסור: צר קטולא הוא. ופשיטא דאינו ראוי לשלוח ולא לשמיטה דהא דינו צסקיילה: אלף
לשמיטה. דאי משום ובערת הרע הרי מלועד מן העולם הוא: אי רצי אליועור מתייב לשלת. אע"פ שאין הצייס שלו הואיל ומנהגו
כך ששוכן על צייס אחרים ועוף טהור הוא ולא זהו שקורין קוק"א: קורא זכר. אלף נקבה אפילו רצנן מודו כדמפרש
בגמרא [ע"ג] טעמא דרצי אליעזר: אס טרפה. אמן של אפרוחים טרפה חייב לשלת אלף אפרוחים טרפות אינו חייב לשלת את האס:
א"כ

(א) [קדושין ז.ו.] (ב) [לעיל
קטו: וט"ז.] (ג) [לעיל
מז. וט"ז.] (ד) כרימות
כה. ע"ש קדושין ז.
(ה) [לעיל קטו.] יומא ס:
קדושין ז.ו.] (ו) [הרשב"י
מוחק מינות בצבורי וכמז
ש"ל שהחליפו בעבודה זרה
דמיז וכו' וזכ"י ש"א
וכ"י ממוס' ד"ה לפריס].
(ז) [קדושין מז. ע"ז נד:
תמורה ז.ל:] (ח) [לעיל
קל"ה: ז.ט] (ט) [ז"ל ולקס
וכ"א צילקוט:] (י) [לפי
הרשב"י ז"ל הטהורים ה"ד
ואח"כ מ"ד אי טרפה
הוא כ"ו.] (י"א) [אמור
דמ"ז ד.] (י"ב) [ויקרא ז"ל
ו' וזכ"י וזכ"י ד"ב
(ח) [ויקרא ז"ל וזכ"י ד"ב
ש"חכר ו' הממחיל קרא
זכ"י ליה לכו שיטתו לוקם
כמנא ועל כהן דש"א
לעיל במשנה קל"ה: ועי'
בפרש"י לעיל וקל"ה כ"ד
מקוין.] (י"ג) [ז"ל דלפריס].
(י"ד) [מז"ל דרנ"א].

תורה אור הש"ס

1. עפ"י שפיר ראנב"ה
שיניא ומיון לכלא בה
תחלתיה תטלל חיות
קרא ובענפיהו ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינאל ד' ט
2. כל צפור טהרה
האכלה דברים יי יא
3. וזה אשר לא תאכלו
מהם והנשר ודגים יי
4. וצדקה וצדקה וצדקה
לפשיטה שתי צפריים
חיות טהרות וצ"ל א"ו
רש"י תולעת יאזב:
ויקרא י' ד
5. ולא תביא תועבה אל
ביתך וקיימת חרם כפמור
שקץ תשקצגו ותעב
תועבתי בו חרם הוא:
דברים ז' כ
6. ודבבאי יהויה או
חלם יהלום יהויה יומת
בי דבר קרה על יי
אלהיכם המוציא אתכם
מארץ מצרים והפך
מבית עבדיכם להר"ה יי
הדרך אשר צוה יי
אלהיך ללכת בה ובערת
הרע מקרבך:
דברים י' ג
7. שלח תשלח את האם
ואת הגבים תקח לך
למען יטב לך והאריבך
ימים:
דברים כ' ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מכלל דאיכא דלאו
שחיות: (ב) שם ח"ש
מסיפא טהורות לאו מכלל
דאיכא: (ג) שם רב פפא
אמר לצפריים שהחליפין
בעבודה זרה ל"ל ומינה
צפריים נמקן: